

REGISTERBLAD

Namn och datum: Britt-Marie Lindström 1999-02-15

Område av riksintresse för naturvård i Västernorrlands län

Områdesnummer: NRO22006

Områdesnamn: Sönnasjöberget

Kommun: Sundsvalls kommun

Kartblad: 17 G SO

Läge: 17G1I4E9J

Area: ca 215 ha

Naturgeografisk region: 30 a. Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden.

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng.

Riksvärde

barrskog/lövskog-naturskog	flora	fauna

Värdeomdöme: Sönnasjöberget är en stor lövbränna med mycket låg kulturpåverkan som uppkommit efter en brand 1888. I området återfinns flera olika skogliga successionsstadier efter brand, från rena björk- aspbestånd till grandominerade blandskogar och rena tallbestånd. Även mindre områden som skonats från 1888-års brand finns i områdets högre belägna delar. I området finns en rik flora och fauna beroende av äldre lövskog.

Huvudkriterier:

- A. Områden med framstående exempel på landskapstyper eller naturtyper eller kombinationer av naturtyper, som särskilt väl visar landskapets utveckling samt processer och naturlig utveckling i olika ekologiska system såväl på land som i vatten
- B. Väsentligen opåverkat naturområde
- C. Område med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara arter

Stödkriterier: Storlek, naturlighet, kontinuitet, representativitet, raritet, nyckelområde, funktion.

Förutsättningar för bevarande:

Befintliga successionsstadier ska utvecklas fritt av naturligt förekommande processer

Säkerställande:

Behov av åtgärder/säkerställande

Området bör avsättas som naturreservat, 7 kap 4 § MB.

Områdets huvuddrag:

Området utgörs av en brant ostsluttning (150-390 m ö h) mer mot Viggessjön. Stora delar av Sönnasjöbergen brann 1888. Efter denna brand föryngrades skogen till stor del av björk, asp och sälg och utvecklades till en skövbränna.

Nedre delen av sluttningen mot Viggessjön består av ett hygge (18 ha) som togs upp 1988. Hygget är inte markberett eller planterat utan består idag av en självföryngrad ungskog av björk, asp, rönn och gran. Två hektar av hygget brändes 1992. Inom hela det avverkade området kommer det att utvecklas en ny succession lövskog som kommer att komplettera de äldre successionsstadierna i området.

De mellersta delarna av sluttningen domineras av lövskog med björk och asp uppkommen efter branden 1888. Här finns ett örtrikt fältskikt med arter som blåsippra, vårärt och den brandgynnade nattviolen. Självvallring har skapat gott om döda lövträd. Vissa delar av området är blockrika eller hållmarksartade och domineras av tallskog.

Sluttningens övre delar består av blandskog med ca 60% gran, 30% björk och 10% asp. Fältskiktet domineras av lågörttyp med eller utan ris. Högst uppe på höjden i sydvästra delen glesnar skogen och här finns en klenare höglägesskog.

Den första större avverkningen i sluttningen bör ha skett på 1860-talet, alltså innan branden 1888. Efter branden gjordes uttag av den brandskadade skogen. Idag finns mycket få grova och riktigt gamla träd kvar. Äldre tallar återfinns bara på de impedimentartade hållmarkerna eller i rasbranterna. Skogen som är uppkommen efter branden är i huvudsak orörd, endast enstaka gallringsingrepp har gjorts.

Området hyser en rik och skyddsvärd flora och fauna, vilka framförallt är knutna till de äldre lövträden. Vid en inventering av skalbaggar som lever på död ved hittades inte mindre än 29 sällsynta arter, t ex *Melandrya dubia* och *Mycetophagus fulvicollis*.

Bland fåglarna är flera lövskogsarter observerade som exempelvis mindre flugsnappare, grönsångare och mindre hackspett.

Många svampar är bundna till lövved i olika nedbrytningsstadier. Detta gäller framförallt tickor och skinnsvampar. På de grova lövträdslågorna kan man finna arter som borsttagg, koralltaggsvamp och vedtrattsquivling. På levande sälgar växer nordlig anisticka.

Även lavfloran är rik i området. Märkligast är fyndet av långskägg som växer på en död björk i en mindre ravin. Andra rödlistade lavar är violettgrå tagellav, småflikig brosklav, aspgelélav och skuggblåslav.

Anmärkningar:**Referenser:**

Linder, Per. 1990. Lövbrännan i Sönnasjöberget. Manuskript. Länsstyrelsen i Västernorrlands län.
Sundsvalls mykologiska sällskap. 1991. Storsvampfloran i lövbrännan vid Viggessjön.
Opublicerad. Länsstyrelsen
Sundsvalls naturskyddsförening. 1988. Vägen ut i Sundsvalls natur.
Wikars, Lars-Ove. 1990. Trädskalbaggar i en lövbränna vid Viggessjön, Medelpad. Opublicerad.
Länsstyrelsen i Västernorrlands län.